

কম খৰচত কেঁচুসাৰ উৎপাদনৰ স্থিতিস্থাপক আৰ্হি আৰু

Guwahati
Gana
Seva
Society

কৈৱৰি
কাম্পে
ৰামে
এখন
তাপ্তমু
জয়

গ্ৰেবে
গ্ৰেপে
গ্ৰেপে
গ্ৰেপে
গ্ৰেপে
গ্ৰেপে

FARMER'S HANDBOOK ON VERMICOMPOSTING

Contributed by

**KVK Morigaon, Global Program India Project Team
and Farmers of 20 Project Villages.**

Compiled by

**Prabin Narzary
Programme Coordinator, Global Program India
Guwahati Gana Seva Society, Guwahati**

Circulated by

**Guwahati Gana Seva Society (GGSS)
Peace Centre, Ambari, G. N. B. Road
Guwahati – 781001, Assam
Email: abhggss@yahoo.com
Website: www.ggss-Guwahati.org**

Message

1

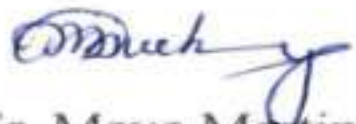
Guwahati Gana Seva Society has come up with a new Farmer's Handbook on Vermicomposting. One of the main objectives of the Global Program India is to build resilience of the communities through various innovative measures to face and reduce the effects of the recurrent flood disasters.

The vulnerable farmers suffer from the effects of flood during the monsoon season. The livelihoods of the farmers living in the flood prone areas are unpredictable. The farmers need to switch on to another alternative means of livelihoods to run the families at the occurrence of crop failure. Guwahati Gana Seva Society (GGSS) initiated an innovative idea to promote resilient model of preparing vermicompost amongst the farmers of project location in Morigaon district of Assam. The idea of resilient model of vermicomposting was initially introduced among 20 farmers of flood prone areas. The sustainable alternative livelihood of vulnerable farmers has come up as a result of the innovative idea of raised platform model of preparing vermicompost.

We are happy that the farmer's handbook on vermicomposting has been developed to share the knowledge of sustainable alternative livelihood with every farmer in the process of implementing Global Program India. The objective of the handbook is to help vulnerable farmers to have a copy of farmer's handbook and utilize the knowledge to develop resilient income alternative even in the midst of recurrent flood.

We express our gratitude to Caritas India, Caritas Germany and German Cooperation for their partnership and support, the project staff for their commitment and dedication, communities for their whole hearted co-operation and collaboration.

With Best Wishes

Fr. Maya Martin Muchahary
Director

Guwahati Gana Seva Society (GGSS)

কম খৰচত কেঁচুসাৰ উৎপাদনৰ
স্থিতিস্থাপক আৰ্হি

আৰু ইয়াৰ প্ৰয়োজনীয়তা

1. পৰিচয়
2. কেঁচুসাৰ কি ?
3. স্থিতিস্থাপক আৰ্হি বাবে অভিনৱ ধাৰণা
4. স্থিতিস্থাপক আৰ্হি
5. কেঁচুসাৰ উৎপাদনৰ বাবে উপযোগী কেঁচু
প্ৰজাতিবোৰ হ'ল
6. কেঁচুসাৰ উৎপাদনৰ বাবে প্ৰয়োজনীয়
কেঁচা সামগ্ৰী সমূহ
7. কেঁচুসাৰ প্ৰস্তুত প্ৰণালী
8. সাৱধানতা
9. কেঁচুসাৰ প্ৰয়োগৰ মাত্ৰা আৰু প্ৰণালী
10. কেঁচুসাৰ প্ৰয়োগৰ উপকাৰিতা সমূহ

জৈৱিক প্ৰস্তুতি

1. প্ৰয়োজনীয় তথ্য
2. প্ৰকৃত প্ৰক্ৰিয়ালৈ যোৱাৰ আগতে সাৰ
ৰখাৰ বিষয়ে জনাওঁ
3. পদক্ষেপ -১
4. পদক্ষেপ -২ (কেনেদৰে সাৰ প্ৰস্তুত
কৰিব লাগে) মুগা স্তৰ
5. পদক্ষেপ -৩ (সেউজীয়া স্তৰ)
6. পদক্ষেপ -৪ (গতি বৃদ্ধি কৰা)
7. পদক্ষেপ -৫ (আৰ্দ্ৰতা)
8. পদক্ষেপ -৬ (বায়ু প্ৰবাহ)
9. পদক্ষেপ -৭ (তাপমাত্ৰা)
10. শেষ পদক্ষেপ
11. উপসংহাৰ

পাৰ্চ য়

3

মাটিৰ প্ৰচণ্ড প্ৰদূষণৰ বাবে আজিৰ পৃথিৱীত আমি সন্মুখীন হোৱা আটাইতকৈ ডাঙৰ প্ৰত্যাহ্বানবোৰৰ ভিতৰত এটা স্বাস্থ্যকৰ মাটি বজাই ৰখা। অৱশ্যে, আমি জানো যে কেৱল এক স্বাস্থ্যকৰ মাটিয়েহে এক স্বাস্থ্যকৰ উদ্ভিদ বজাই ৰাখিব পাৰে। মাটি কেৱল উদ্ভিদ এটাক চাবষ্ট্ৰেট হিচাপে ধৰি ৰখাৰ বাবে নহয় কিন্তু ই এক জীৱিত বস্তু যেনে অণুজীৱৰ বস্তুও ৰখা। উদ্ভিদে ইয়াৰ বিকাশ আৰু শক্তিৰ বাবে মাটিৰ পৰা বহুতো উপাদান গ্ৰহণ কৰিব পাৰি।

চাওঁ আহ

কেঁচুসাৰ কি?

4

কেঁচুৱে মাটিত থকা বা মাটিৰ উপৰিভাগত থকা বিভিন্ন জৈৱিক আৱৰ্জনা যেনে – গছ-গছনিৰ ডাল-পাত, জীৱ-জন্তুৰ মল-মূত্ৰ আদিৰ পচন ঘটাই মাটিৰ উৰ্বৰা শক্তি বৃদ্ধি কৰে। কেঁচুৰ সহায়ত আমাৰ চৌপাশৰ পেলনীয়া জৈৱিক আৱৰ্জনা বোৰৰ

স্থিতিস্থাপক আৰ্হি বাবে অভিনৱ ধাৰণা

কেঁচুসাৰ বা ভাৰ্মিন-কম্পোষ্ট প্ৰস্তুত কৰাৰ স্থিতিস্থাপক আৰ্হি (জিজিএছএছ) গুৱাহাটী গণ সেৱা সমাজে অসমৰ মৰিগাঁও জিলাৰ প্ৰকল্প ক্ষেত্ৰত অভিনৱ ধাৰণা হিচাপে আৰম্ভ কৰিছে। ধাৰণাটো প্ৰচাৰ কৰা হৈছে যাতে সকলো ঋতুতে কোনো ব্যাঘাত নোহোৱাকৈ বান পৰিস্থিতিৰ সময়তো বৈকল্পিক জীৱিকাৰ বিকল্প হিচাপে অব্যাহত ৰাখিব পাৰে। প্ৰকল্পৰ স্থানত 20 জন নিৰ্বাচিত ব্যক্তিৰ সৈতে স্থিতিস্থাপক আৰ্হি প্ৰৱৰ্তন কৰা হৈছিল যে অঞ্চলটো বানপ্ৰৱণ এলেকা আৰু প্ৰতি বছৰে সমভূমিৰ পৰা পানীৰ স্তৰ 3-5 ফুটলৈকে বৃদ্ধি হয় আৰু অত্যাধিক ক্ষেত্ৰত পিডিআৰএ (Participatory Disaster Risk Analysis) অনুশীলনৰ সন্ধান অনুসৰি পানীৰ স্তৰ 6-7 ফুট ওখ হয়। এই একেই কাৰণতে, প্ৰান্তিক কৃষকসকলৰ বহনক্ষম বৈকল্পিক জীৱিকা গঢ়ি

স্থিতিস্থাপক আই

6

1 বাৰিষাৰ সময়ত পানীৰ স্তৰ বৃদ্ধি হোৱা অনুসৰি 3-4 টা ফ্লীটৰ মাজত এটা উত্থাপিত প্লেটফৰ্ম বা ওখ চাং প্ৰস্তুত কৰক য'ত নিজৰ উপলব্ধ সামৰ্থ্য বা সামগ্ৰী অনুসৰি কাঠ বা বাঁহৰ সামগ্ৰী থাকে।

2. ভাৰ্মি বা কেঁচু বিচনাখন ৰাখক বা প্ৰস্তুত কৰা প্লেটফৰ্মত ভাৰ্মি বিচনা এখন প্ৰস্তুত কৰক।

3. কেঁচসাৰ বা ভেৰ্মিন-কম্পোষ্টিং

কেঁচুসাঁৰ উৎপাদনৰ বাবে উপযোগী কেঁচু প্ৰজাতিবোৰ

১. আইচেনীয়া
ফটিডা (*Eisenia foetida*)

২. ইউড্ৰিলাছ
ইউজিনি (*Eudrillus eugineae*)

৩. এমায়েন্থাছ
ডিফ্ৰিংগেন্স
(*Amyanthus diffringence*)

৪. পেৰিডাৰ্মিকা

কেঁচুসাৰ
উৎপাদনৰ বাবে
প্ৰয়োজনীয় কেঁচা
সামগ্ৰী সমূহ.

১. উপযুক্ত প্ৰজাতিৰ কেঁচু

২. অতি সহজে পচিব
পৰা আৰু সহজে পোৱা
জৈৱিক আৱৰ্জনা

৩. বাঁহ-প্লাষ্টিক নাইবা
চিমেন্টেৰে তৈয়াৰী
নিৰ্দিষ্ট আকাৰৰ টেংক

৪. মুক্তভাৱে বতাহ
চলাচল কৰিব পৰা আৰু
ছাঁপিব থকা স্থান আৰু

৫. পানী যোগানৰ সু-

কেঁচুসাৰ প্ৰস্তুত প্ৰণালী:

9

১. ৩ ফুট বহল, ২.৫ ফুট দ আৰু সুবিধা অনুযায়ী যিকোনো দৈৰ্ঘ্যৰ বাঁহ-প্লাষ্টিক বা পকী টেংক সাজি ল'ব লাগে।
২. টেংকটোৰ একেবাৰে তলত ১৫ ছে.মি. শিল আৰু ১৫ ছে.মি বালিৰ দুটা দৰপ দিব লাগে। শিল আৰু বালিৰ তাৰপৰ উপৰত ২-৩ ইঞ্চি ডাঠকৈ আধা পঁচা গোবৰৰ তৰপ দিব লাগে।
৩. এডাল পাইপেৰে টেংকটোৰ তলপৃষ্ঠক বাহিৰত এটা গাঁতৰ সৈতে সংযোগ কৰিব লাগে, যাতে কেঁচুসাৰ উৎপাদনৰ জৈৱিক উপজাত ভাৰ্মিৰাজ (কেঁচুৰস) সংগ্ৰহ কৰিব পাৰি।
৪. পূৰ্বে আংশিক ভাবে পচাই থোৱা জৈৱিক আৱৰ্জনা আৰু গোবৰৰ মিশ্ৰণ (৬০-৪০ অনুপাত) টেংকটোত ওপৰৰ পৰা আধাফুট খালি থাকাকৈ ভৰাব লাগে।
৫. এনেদৰে প্ৰস্তুত কৰা টেংকটোত ৭৫০ গ্ৰাম হাৰত উপযুক্ত প্ৰজাতিৰ কেঁচু এৰি দিব লাগে।
৬. মাজে মাজে জৈৱিক আৱৰ্জনা মিশ্ৰণটোৰ ওপৰত পাতলকৈ পানী ছটিয়াই মিশ্ৰনটো সেমেকা অৱস্থাত ৰাখিব লাগে। সাৱধানতা অৱলম্বন কৰিব লাগে যাতে টেংক টেংকটোত পানীৰ পৰিমাণ বেছি হৈ নাযায়।
৭. কেঁচু এৰি দিয়াৰ সাধাৰণতে ৬০ দিনৰ পাছত কেঁচুসাৰ প্ৰস্তুত হয়। প্ৰস্তুত হোৱা কেঁচুসাৰ ওপৰে ওপৰে চপাই ছাঁ পৰা ঠাইত দম কৰি ৰাখিব লাগে। ৬-৮ ঘন্টা তেনেদৰে দম কৰি ৰখাৰ পিছত কেঁচু বোৰ দমটোৰ

সাৰধানতা

10

:

কেঁচুসাৰ উৎপাদন কৰোতে কিছুমান সাৰধানতা অৱলম্বন কৰিব লাগে যেনে -

- টেংকত মাজে মাজে পানী ছটিয়াই থাকিব লাগে যাতে কেঁচুসাৰ উৎপাদনৰ মিশ্ৰণটো সেমেকি থাকে।
- আনহাতে এইটোও মন কৰিব লাগে যাতে টেংকত পানীৰ মাত্ৰা বেছি হৈ নাযায়।
- শীতকালি জহকালিৰ তুলনাত কম পানী ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে। কেঁচুসাৰ চপোৱাৰ ৫-৬ দিন আগত পানী ছটিওৱা বন্ধ কৰিব লাগে।
- পোক-পৰুৱা, উঁই পোক, অন্যান্য চৰাই চিৰিকটি জ্বাৰিয়ে যাতে কোনো ছানি কৰিব নোৱাৰে তাৰ

কেঁচুসাৰ প্ৰয়োগৰ মাত্ৰা আৰু প্ৰনালী:

11

শস্য	পৰিমাণ	প্ৰয়োগৰ প্ৰনালী
পথাৰৰ শস্য (ধান,মাহ, সৰিয়হ আদি)	১০০-১৫০ কেজি প্ৰতি বিঘাত	শেষ বাৰৰ চহাঁওতে মাটিৰ লগত মিহলাই কৰিব লাগে।
শাক - পাচলি	৩০০-৩৫০ গ্ৰাম প্ৰতি জোপাত	পুলি ৰোৱাৰ সময়ত প্ৰতিজোপা গছৰ গুৰিত।
আলু	১৫০ কেজি প্ৰতি বিঘাত	মাটিত মিহলাব লাগে।
জলকীয়া	১৩৫ কেজি প্ৰতি বিঘাত	মাটিত মিহলাই কৰিব লাগে
ফল-মূলৰ খেতিত	০.৫-১.০ কেজি প্ৰতি জোপাত (বয়স অনুসৰি মিহলাই কৰিব লাগে।	প্ৰতিটো জোপা গছৰ গুৰিত মাটিত মিহলাই কৰিব লাগে।
তামুল	২ কেজি প্ৰতি জোপাত	প্ৰতিটো জোপাত মাটিত মিহলাই দিব লাগে।
নেমু	৩ কেজি প্ৰতি জোপাত	প্ৰতিটো জোপাত গুৰিত মাটিত মিহলাই কৰিব লাগে।
আনাৰস	৩৫০ কেজি প্ৰতি বিঘাত	
কল	৩৩৬ কেজি প্ৰতি বিঘাত	
ফুলৰ খেতি	৩৩০-৩৫০ গ্ৰাম প্ৰতি জোপাত	

কেঁচুসাৰ প্ৰয়োগৰ উপকাৰিতা সমূহ:

12

১. কেঁচুসাৰে শস্যৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় সকলো মূখ্য পুষ্টি দ্ৰব্যৰ উপৰিও অনুপোষক দ্ৰব্যৰ যোগান ধৰে।
২. কেঁচুসাৰে মাটিৰ গঠন, পানী ধাৰণ শক্তি আৰু বায়ু চলাচল বৃদ্ধি কৰি মাটিৰ উৰ্বৰা শক্তি বৃদ্ধি কৰে।
৩. কেঁচুসাৰে মাটিত থকা দৰকাৰী অনুজীৱি বোৰৰ কোনো ধৰণৰ ক্ষতি সাধন নকৰে।
৪. কেঁচুসাৰ প্ৰয়োগ কৰি উৎপাদন কৰা শাক পাচলিৰ সতেজতা ৰাসায়নিক সাৰ প্ৰয়োগৰ পাচলিৰ তুলনাত বেছি।
৫. কেঁচুসাৰৰ কোনো পাৰ্শ্বক্ৰিয়া নাই।
৬. কেঁচুসাৰৰ দূৰ্গন্ধহীন আৰু পৰিবেশৰ কাৰণে অনুকূল।

ভোজ্য প্রস্তুতি

প্ৰয়োজনীয় তথ্য

15

... যিসকলৰ ঘৰুৱা স্থানত ডাঙৰ প্ৰতিশ্ৰুতিৰ বাবে কম ঠাই বা ঠাই নাই তেওঁলোকৰ বাবে এই পুস্তিকাখন এক সহজ নিৰ্দেশনা।

... যিসকলে বজাৰৰ পৰা ব্যয়বহুল জৈৱ-সাৰ ক্ৰয় নকৰাকৈ য়াৰ্ড বা কিচেন বাগিচাৰ বাবে আগ্ৰহী।

... ঘৰত স্বাস্থ্যকৰ আৰু পুষ্টিকৰ খাদ্য উৎপাদন কৰিব আৰু স্বাস্থ্যকৰ জীৱন যাপন কৰিব।

প্রকৃত প্রক্রিয়ালৈ যোৱাৰ আগতে সাৰ ৰখাৰ বিষয়ে জনাওঁ

ই হৈছে অক্সিজেনৰ
উপস্থিতিত জৈৱিক
সামগ্ৰী ভাঙি পেলোৱাৰ
এক প্ৰক্ৰিয়া, যাক
এৰোবিক কম্পোষ্টিং বুলি
কোৱা হয় বা অক্সিজেনৰ
অনুপস্থিতিত, যাক
এনেৰোবিক কম্পোষ্টিং
বুলি কোৱা হয়। এই
পুস্তিকাখনে কেৱল
এৰোবিক কম্পোষ্টিংৰ
ওপৰত গুৰুত্ব দিছে, যাৰ
অৰ্থ হৈছে এৰোবিক
কম্পোষ্টিংৰ প্ৰক্ৰিয়া

পদক্ষেপ -১

17

... মনত ৰাখিব যে কম্পোষ্টিং কৰাৰ বাবে আপোনাক ডাঙৰ পাত্ৰৰ প্ৰয়োজন নাই...

আপোনাৰ সুলভ আকাৰ অনুসৰি ঢাকনি ৰখা বাল্টি এটা লোৱাটো আপোনাৰ বাবে পৰামৰ্শযোগ্য, অন্যথা একে ধৰণৰ পাত্ৰ এটা ঢাকনিৰ সৈতে।

আহক আমি এটা বাল্টিত কম্পোষ্টিং আৰম্ভ কৰোঁ, যাক আমি বাকেট কম্পোষ্টিং নাম দিওঁ। এই প্ৰক্ৰিয়াটোক এৰোবিক কম্পোষ্টিং বুলি কোৱা হয়, সেয়েহে আপুনি ব্যৱহাৰ কৰা বাল্টি বা পাত্ৰটো বিনামলীয়া বায় সঞ্চালনৰ বাবে

পদক্ষেপ -২

18

কেনেদৰে সাৰ প্ৰস্তুত কৰিব
লাগে ...

সৰলভাৱে বৰ্ণনা কৰে, কম্পাষ্টিং
হৈছে কেৱল ইজনে সিজনৰ
ওপৰত বিভিন্ন সামগ্ৰীৰ লেয়াৰিং।

...মুগা স্তৰ...

মুগা বুলি গণ্য কৰা হয় পুৰণি
ব্যৱহৃত মাটি, মুগা শুকান পাত,
কোকোপেট, বাতৰি কাকত আৰু
কাৰ্ডবোর্ড।

➤ মন কৰিবলগীয়া কথা

প্লাষ্টিক বা তাপানশীল সামগ্ৰী

... পাত্ৰটোৰ কিছু মাটিৰ ওপৰত শুকান পাতৰ সৈতে প্ৰথম স্তৰটো লগোৱা হয়।

... সেউজীয়া স্তৰ...

পাকঘৰৰ পৰা খাদ্য বন্ধনশালাৰ পৰা স্ক্ৰেপ আৰু বাগিচাৰ পৰা পাত বোৰ সেউজীয়া স্তৰ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি।

সেউজীয়া স্তৰত পৰিহাৰ কৰিব লগা কিছুমান বস্তু আছে, আমি ডায়েৰী আৰু মাংসৰ সামগ্ৰী পৰিহাৰ কৰিব লাগিব, যি পচন সাৰ লেহেম কৰে আৰু কণী কোষৰ বাহিৰে সহজে অবাঞ্ছিত কীট আকৰ্ষণ কৰিব পাৰে। কণীকোষ ব্যৱহাৰ কৰিলে পচন সাৰত কেলচিয়ামৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি হ'ব যি

পদক্ষেপ -৪

.... গতি বৃদ্ধি কৰা ...

এক্সিলাৰেটৰ যোগ দি,
 ধাৰণাটো হৈছে যে
 প্রক্রিয়াটো দ্রুতগতিত আৰম্ভ
 কৰাত সহায় কৰিবলৈ আমি
 ইতিমধ্যে পচন সাৰৰ স্তপত
 কিছু পৰিমাণৰ বেক্টেৰিয়া
 প্ররতন কৰোঁ। দৈ বা কিণ্বিত
 চাউলৰ পানী আৰু আনকি
 আগতে ৰক্ষা কৰা কিছুমান
 পচন সাৰ একত্ৰহিচাপে
 ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। অৱশ্যে,
 এইটো সম্পূৰ্ণৰূপে বৈকল্পিক।
 কিয়নো এক্সিলাৰেটৰ
 অবিহনে পচন সাৰ ঘটিব।
 কিছু পৰিমাণৰ এক্সিলাৰেটৰ

....আর্দ্রতা....

পর্যাপ্ত পরিমাণৰ আর্দ্রতা যোগ দিয়া বা পর্যাপ্ত উষ্ণতা বজাই ৰখা -

এইটো মনত ৰখা টো অতি প্ৰয়োজনীয় যে এৰোবিক কম্পোষ্টিংত পচন সাৰৰ বাবে পর্যাপ্ত পরিমাণৰ আর্দ্রতা থাকিব লাগে। যদি পাকঘৰৰ আৰ্জনা পর্যাপ্ত তিতা হয় তেন্তে পানী যোগ দিয়াৰ প্ৰয়োজন নাই।

যদি অতিৰিক্ত পানী থাকে, পচন সাৰৰ স্তূপটো সংকুচিত আৰু সংকুচিত হ'ব আৰু ইয়াত

পদক্ষেপ - ৬

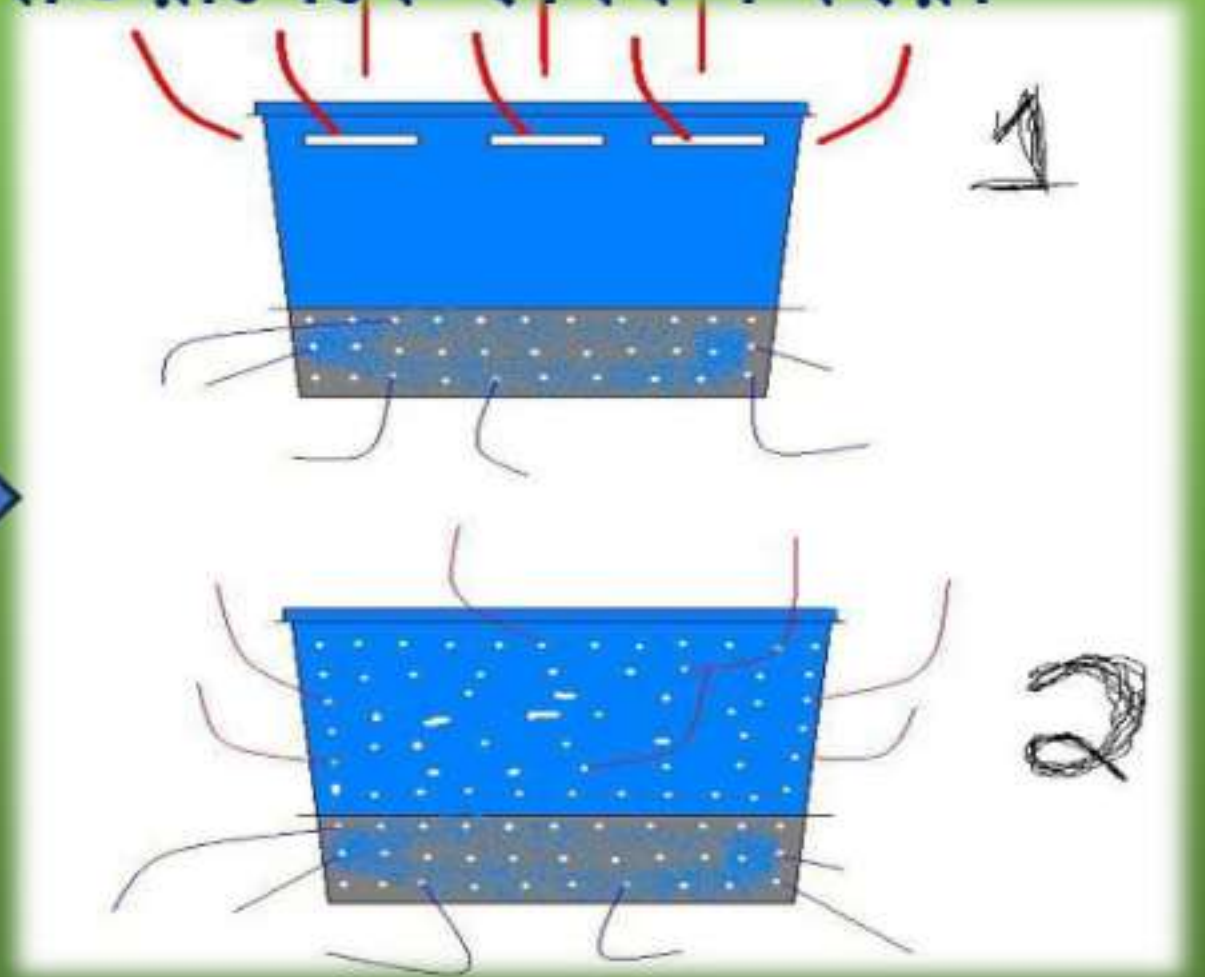
22

... বায়ু প্রবাহ...

সপ্তাহত এবাৰ স্তূপটো পৰীক্ষা কৰিব লাগিব আৰু ইয়াক জোকাৰিবলৈ বা স্পাৰ বায়ু সঞ্চালন কৰিবলৈ দিব লাগিব। আৰু লগতে সাপ্তাহিক ভাৱে বাল্টিৰ পৰিমাণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি আমাক সেউজীয়া আৰু মুগা ৰঙৰ সৈতে যোগ দিয়াৰ প্ৰয়োজন। এবাৰ পূৰ্ণ হোৱাৰ পিছত, ইয়াক বিশ্ৰাম ৰখাৰ বাবে ৰাখিব যেতিয়ালৈকে ই বিকল নহয়।

← বায়ু
সঞ্চালন →

পদক্ষেপ -

৭

23

....তাপমাত্রা...

যদিও পচন সাৰৰ বাবে সূৰ্যৰ পোহৰ অত্যাৱশ্যকীয় নহয় কিন্তু, পচন সাৰৰ বাবে সৰ্বোত্তম উষ্ণতা অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰক। তাপমাত্রা 25-30° চেণ্টিগ্ৰেড হ'ব লাগে।

পচন সাৰ সম্পূৰ্ণ হ'বলৈ কিমান সময় লাগিব?

কম্পোষ্টিং হৈছে লেহেম প্ৰাকৃতিক প্ৰক্ৰিয়া, আৰু যিকোনো প্ৰাকৃতিক বস্তুৰে ইয়াৰ নিজৰ সময়ত সময় লাৰ। সাধাৰণতে পচন সাৰ

শেষ পদক্ষেপ

24

পচন সাৰ তৈয়াৰ হৈছে বুলি আমি
কেনেকৈ জানিব পাৰোঁ?

কম্পোষ্টিং সম্পূৰ্ণ হৈছে যেতিয়া আমি
তাত কণীকোষৰ বাহিৰে মুগা আৰু
সেউজীয়া একো চিনাক্ত কৰিব নোৱাৰো

উপসংহাৰ

25

বেছিভাগ খাদ্য আৰু গজৰ আৰ্জনা
ভূমি ক্ষেত্ৰলৈ প্ৰেৰণ কৰা হয়, কিয়নো
তাত সাৰ প্ৰস্তুত কৰাৰ বাবে কোনো
উপযুক্ত চৰ্ত নাই, আৰ্জনা পচি যায়

আৰু পৰিষ্কাৰ কৰাৰ দি প্ৰয়োজনীয়

... ধন্যবাদ...

